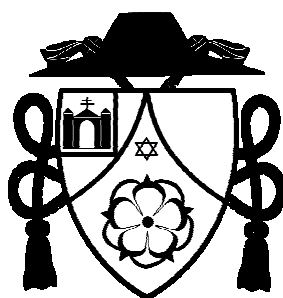

Príprava dieťaťa na 1. sväté prijímanie

MANUÁL PRE RODIČOV

Farnosť Banská Štiavnica
2012

Vyhľadávanie textov v Biblii:

Biblia vychádza v rôznych vydaniach, formátoch, jazykoch... V prípade, že chceme označiť niektoré jej miesto, tak označenie strany a riadku je k ničomu, pretože ten istý text je v každom vydaní na inej strane a inom riadku.

Preto sa vyvinul špeciálny súradnicový systém, ktorým sú vybavené všetky vydania Biblie a ktorý umožňuje presne označovať každú časť jej textu, napríklad pri odkazoch a citáciách.

Jeho základná forma vyzerá takto:

Mt	1	,15
Skratka biblickej knihy	číslo kapitoly	číslo „verša“

„Mt 1,15“ teda znamená: „Matúšovo evanjelium, 1. kapitola, 15. verš“.

Tento systém má potom svoje varianty:

Mt 1,15-18	1. kapitola, 15. až 18. verš
Mt 1,15.18	1. kapitola, 15. a 16. verš
Mt 1,15n	1. kapitola, 15. a nasl. (= 16.) verš
Mt 1,15nn	1. kapitola, 15. a nasledujúce verše
Mt 1,15 – 2,18	1. kap., 15 v. až 2. kap. 18 v.
Mt 1,15b	1. kap., 15. verš – jeho 2. veta

Tieto značky sa môžu dohromady kombinovať, napr.:

Mt 1,15-17.24; 15,36.39n znamená:

- 1. kapitola, 15. až 17 a 24 verš
- 15. kapitola, 36., 39. a 40 verš

Evanjelická literatúra používa často aj formu: **Mt 1:15**, okrem dvojbodky namiesto čiarky je všetko ostatné rovnaké.

POZNÁMKA: Kvôli ľahšiemu hľadaniu používame v pracovných zošitoch dlhšie názvy biblických kníh, čiže napríklad namiesto skratky „Mt“ uvádzame dlhší názov „Matúš“ a podobne.

Pracovný zošit č. 1

Zmyslom pracovných zošitov je nasledovné:

- Témy preberajte spoločne s dieťaťom. Pracovný zošit nie je test, počíta sa s tým, že dieťa ho bude vypracovávať spoločne s Vami.
- Písať do pracovného zošita a formulovať odpovede ale nechajte dieťa. Určite sa nesnažte mu správne odpovede diktovať a už vôbec nie ich tam písať za neho. Cieľom nie je, aby bolo všetko vyplnené, ale aby si dieťa osvojilo a pochopilo to, čo v jednotlivých lekciách preberáme!

Pracovný zošit je určený na dlhšie časové obdobie, nemusíte sa s ním teda nijako veľmi naháňať. Nechajte dieťa, nech pokojne a svojim tempom prechádza jeho úlohami. Celý zošit má štyri hlavné ciele:

- **ZOZNÁMENIE** dieťaťa so svetom Narnie a s hrdinami príbehu. Hlavne o tom je prvé rozprávanie a úlohy s ním spojené. Porozprávajte sa s dieťaťom o jednotlivých postavách a potom nechajte, nech dieťa samo zhrnie výsledok a napíše krátke charakteristiky postáv do tabuľky v pracovnom zošite a nakreslí tam ich tváre, či postavy.
- **ODVAHA A PODNIKAVOSŤ:** O Ceste na ktorú nás Ježiš pozýva, hovoríme ako o Veľkom Dobrodružstve, pretože toto slovné spojenie dobre charakterizuje jej podstatu. Prebud'te v dieťati túžbu po tomto Dobrodružstve a to aj vlastným svedectvom o tom, ako ho prežívate Vy sami! Povzbud'te dieťa, aby sa s odvahou a s duchom skutočnej podnikavosti na túto cestu vydalo!
- **BIBLIA:** je ďalšou vecou, s ktorou sa dieťa v tomto zošite začne oboznamovať. Vysvetlite mu, ako Vy sami využívate Bibliu na svojej ceste s Ježišom a čo pre Vás osobne znamená. Vštepte dieťaťu prvé semienko lásky k Božiemu Slovu!
- **RYTIERSTVO:** veľmi dobre vystihuje ideál kresťanstva a zahaľuje ho do romantického, dobrodružného a atraktívneho rámca. Využite ho k tomu, aby ste dieťa s jeho pomocou nadchli pre jeho ideály a pre rozhodnutie *byť* rytierom Ježiša Krista! Dôkladne túto myšlienku s dieťaťom rozoberte ako aj samotnú ideu rytierstva. Čo sa týka príbehov o rytieroch, pokiaľ nemáte doma vhodné (a realistické) dobové príbehy, jeden taký nájdete priamo v tomto manuáli!

RYTIERSKY PRÍBEH

Žil raz jeden chudobný zeman, ktorý mal len malú drevenú tvrdzu uprostred polí na rovine pod lesom. Žil tam skromne so svojou ženou a malým plavovlasým synčekom.

Stalo sa však, že sa do krajiny vovalili nepriatelia. Ľudia utekali pred vojnou a aj náš zeman spolu s rodinou uchýlil sa do lesov k starému pustovníkovi. Tri mesiace trvalo, než nepriateľ odtiahol a oni sa vrátili domov. Lenže beda! Kde stála tvrdza, černelo sa teraz spálenisko. Polia boli rozdupané, úroda zničená. Zaplakali zeman i zemanka, teraz boli ešte chudobnejší, než predtým. Len synček Ján, keď si ho otec pritúlil, povedal: „Neplačte, otec, mama! Len čo vyrastiem, pôjdem do sveta, zbohatnem a priveziem vám toľko peňazí, že si za ne postavíme novú tvrdzu, krajšiu ako bola stará!“ Otec pobožkal synka čelo a mamička na tvár.

Na druhý deň sa zeman vybral na neďaleký hrad. Hradný pán bol dobrý človek, rytier, pomohol zemanovi ako mohol: dal mu niečo peňazí i múku a požíveň. A potom povedal: „Až váš synček vyrastie, dáte ho ku mne, na hrad. Bude u mňa slúžiť ako páža a neskôr ako panoš a naučí sa všetkému, čo sa na rytiera patrí!“

A tak sa stalo. Keď mal malý Ján sedem rokov, odišiel na hrad a slúžil tam ako páža. Mali ho tam radi, bol ku každému úctivý, verný a ochotný. Svoju službu si dobre zastával a rástol v čnostiach, ktoré zdobia pravého rytiera. Naučil sa i latinčine a hre na lutnu od potulného speváka, ktorý našiel na hrade útočisko cez zimné mesiace.

Ján stále pamätal na svoj dávny detský sľub. Nakoniec prehovoril s hradným pánom a ten súhlasil. „Len počkaj na jar,“ povedal mu, „potom ťa vypravím. Čím viac vo svete uvidíš, tým lepšie pre teba. V cudzej službe i rytierske ostrohy získať môžeš!“ Po dlhej zime sa Ján začal chystať na cestu. Hradný pán mu dal ušiť dobré a pevné šaty, daroval mu bieleho koňa, postroj, meč i niečo strieborných peňazí. Potom sa rozlúčili.

Ján najprv zašiel domov, do skromnej tvrdze, ktorú rodičia vybudovali namiesto tej vypálenej. Tam ho čakalo najťažšie lúčenie. Mamička plakala, ale otec ho pochválil a hovoril: „Kto nikde nebol, nič neskúsil a za veľa nestojí! Len nech ide!“

A tak syn vybozkával rodičom ruky aj tvár, vyskočil na koňa a vybral sa do sveta. Na vŕšku sa ešte raz obzrel za domovom, slzy mu vytryskli z oka – ale potom ich zotrel a odvážne vyrazil za dobrodružstvom.

Putoval po cestách i chodníkoch, po lesoch a osadách, prespával na hradoch, v kúriách, v dedinách i opevnených mestách. Všade radi vídali švárneho panoša jemných spôsobov, naviac dobrého speváka s lutnou na ramene. Nikdy nemal núdzu – len večer, keď líhal na lôžko, smútok za domovom sa mu do srdca vkrádal...

Tak prišiel až k rieke Rýn. Na jej druhom brehu dohonil vojsko. Dlhý rad jazdcov tiahol po ceste. Hroty kopijí sa im blyšľali nad hlavami, od prilbic sa odrážalo slnko a malé vlajočky sa trepotali plné farieb ako kvety na lúke. Vietor nadúval ťažké plášte silných mužov odetých v železných pancieroch, sedeli v mohutných sedlách na veľkých bojových paripách. Rinčanie zbraní sa miesilo s volaním trubiek a na samom predku

viala veľká štandarda, vyšívaná zlatom a striebrom, niesla znak a erb vojvodu burgundského.

V tú chvíľu uchvátila Jána túžba pridať sa k nim. Opýtal sa na ich veliteľa a svoju žiadosť mu predniesol. A tak sa stalo, že mladý panoš vymenil lutnu za zbroj a plný túžby vykonať hrdinské činy vydal sa do boja. Keď došlo k bitke, bil sa statočne. Boj zocelil jeho ramená, zosilnel a hrdinské činy, ktoré konal, dávali mu zabudnúť na rany, ktoré v boji utŕžil.

Po skončení ťaženia Ján a spolu s ním devätnásť ďalších boli na rytierov za veľké zásluhy a preukázané hrdinstvo pasovaní. Obliekli ho do nových šiat a priviedli ho pred vojvodu. Vojvodovi rytieri k nemu pristúpili a odiali ho do lesklého panciera a na nohy mu pripli ostrohy. Nato mu jeden z nich podal tasený meč. Ján pobozkal meč, ako to obrad vyžadoval a prijal ho, aby ním vždy hájil právo. Nato vojvoda dlaňou zľahka uderil Jána po šiji a povedal: „Nech statočnosť a odvaha vždy pri tebe stoja, rytier!“

Potom mu na hlavu vsadili prilbicu so slovami: „Pán rytier, nech táto prilba vašu hlavu chráni pred ranami meča, by ste hrdo mohol ísť do boja za práva utláčaných!“ – a Ján odvetil: „K tomu nech mi po všetky dni života dopomáha Trojjediný Boh, ktorého je sláva na veky vekov!“

Nasledoval štít a s ním slová: „Pán rytier, nech tento štít zadržiava zbrane nepriateľov, aby sa vás nedotkli, keď sa budete brať do šľachetného zápasu!“ – a Ján znova odpovedal a sľuboval: „K tomu nech mi po všetky dni života dopomáha Trojjediný Boh, ktorého je sláva na veky vekov!“

Potom mu do ruky vložili mocnú kopiju so slovami: „Pán rytier, pevnou rukou zvierajte túto kopiju a jej hrot nech zasiahne srdcia tých, ktorí sú nespravodliví a bojom sa chcú domôcť vecí nespravodlivých!“ – a Ján do tretice odpovedal sľubom: „K tomu nech mi po všetky dni života dopomáha Trojjediný Boh, ktorého je sláva na veky vekov!“

Nakoniec mu mocné ramená zahalili plášťom a jeden z rytierov povedal: „Pán rytier, obliekame vás bielym plášťom na znamenie, že rytier sa má chrániť každej hanebnosti i každej neprávosti, ktorá by ho poškvrnila!“ A Ján odpovedal: „Aby som k chvále Boha riadil svoje skutky, aby som bol stály v čnostiach a vytrvalý v statočnosti, aby som dobrých chránil a za spravodlivých vychádzal do boja, k tomu mi na príhovor Matky Božej, všetkých svätých i anjelov dopomáhaj Boh Otec a Syn a Duch Svätý, ktorý je od večnosti jediný v Trojici, ktorého moc objíma celý svet, ktorého sláva je veľká medzi hviezdami na veky vekov. Amen!“

Tak sa Ján stal rytierom. Opustil Burgundsko a odišiel do Francúzska. Dostal sa až na kráľovský dvor a francúzsky kráľ si ho oblúbil pre jeho vernosť a udatnosť a bohato ho za jeho služby odmieňal. Keď sa Jánovi zdalo, že už má bohatstva dostatok, predstúpil pred kráľa a vyjaval mu túžbu vrátiť sa domov, k svojim rodičom a naplniť tak svoj dávny sľub, pre ktorý sa do ďalekých krajín vyberal. „Mám doma otecka a mamičku, sľúbil som im, že sa vrátim domov a poteším ich v starobe. Poznali zlé časy a ich jediná nádej bola vo mne. Ako by som ich mohol sklamať?“ Kráľ sa sprvu hneval, nechcelo sa mu prepustiť tak skvelého rytiera, ale keď zvedel dôvod, pochválil Jána, že je dobrým synom. Viac ho nezdržiaval, ba na cestu mu ešte darom zlata nadelil.

A tak sa Ján chystal na cestu domov. Dupal, ako sa vyhnúť zbojníkom a lúpežným rytierom a iným lotrom, čo na pobečných a ich majetok na cestách číhajú. Nakoniec si zavolať kolára. Dal si vyrobiť úplne obyčajný sedliacky voz, zapriahol doň dva vychudnuté, staré kone a aj sám sa odel do otrhaných šiat. Zlato, pretavené do zlatých prútov, však ukryl do drevených osí voza, kde ich nikto nevidel. Jeho lesť sa podarila. Nikto sa nestaral o trhána, stráža lúpežných rytierov sa len zasmiali na jeho úbohých koňoch a nechali ho ísť.

Tak Ján došiel až domov, do vlasti. Otec, už starý, ho sprvu ani nespoznal. Ale keď vošli do izby, kde v šere praskal oheň v krbe, Ján pozdravil – a stará zemanka chvatne z kresla vstala a zovrela ho do náručia. Spoznala si syna!

Na druhý deň vzal Ján sekeru, porúbil voz – a na zem sa vysypali zlaté prúty a iné poklady, vo voze ukryté. A tak bola v tvrdzi radosť zo synovho návratu ešte väčšia.

Povešť o tom všetkom, o Jánových činoch v Burgundsku i vo Francúzsku ako aj o jeho ceste domov a chytrosti, ktorou si na ceste bohatstvo pred lotrami uchránil, sa rozchýrila po celom kraji a prišla i do uší kráľa. Kráľ zavolať Jána k sebe, uctil ho, že slávu českých zbraní a mena v cudzine tak skvelo šíril a udelil mu rytiersky erb, v ktorom je na pamiatku jeho činov kus rozbitého vozového kolesa s dvomi špicami v červenom poli.

Tento znak je možné dodnes vidieť v erbe rodov Chulovských z Nestajova, Lažanských z Bukova a Stranovských z Čechovic. Ale aj v erbe slávneho rodu Chotkov z Chotkova a Vojnína vidíme ten istý znak, poukazujúci na spoločný počiatok týchto rodov.

(podľa: Adolf Wening, Bohatýrske zvesti)

Pracovný zošit č. 2

Rozprávanie štvrté

Úloha 1:

Cieľom je spoznať, že v našom svete jestvuje Nepriateľ (Diabol, Satan), ktorý podobne ako Biela čarodejnica nenávidí Boha, nenávidí ľudí a preto si na neho musíme dávať pozor.

Úloha 2:

Toto je už komplikovanejšia úloha. Je o pochopení, ako Diabol koná a pôsobí.

- Základom je **pokušenie**. Spočíva alebo v tom, že túžime po zlej veci (pomsta, ubližovanie, snaha niekoho ovládať,...). Ešte častejšie ale spočíva v tom, že túžime po veciach, ktoré zlé nie sú (najčastejšie sú to peniaze, rôzne veci a majetok, ale aj postavenie, úspech, uznanie,...) – ale tým, že sa na ne úplne upneme, tak na jednej strane nestíhame a neostáva nám čas na kresťanstvo a život s Bohom (a to je najväčšie možné zlo, lebo tým náš život pripravujeme o najmenej 99% krásneho) a dokonca sa niekedy rozhodneme robiť kvôli tomu aj výslovne zlé veci (krádež, intrigy, nepriateľstvo, násilie,...)
- **„Ved’ je to dobré!“** – touto vetou nás Diabol presviedča, že to, o čo usilujeme, nie je zlé, je to dobré, ba potrebné, o nič zlé predsa neusilujeme! Nie sme žiadni zločinci – chceme len dobré veci pre seba (a pre svoju rodinu)! Pritom pred nami Diabol zakrýva fakt, že aj dobré veci sa stávajú zlými, ak bránia iným a lepším veciam. Presne tak otec rodiny, ak sa upne len na svoju prácu a kariéru (čo isto nie sú zlé veci) môže konať veľké zlo a nakoniec aj zničiť svoju rodinu, ktorú popri tom zanedbával. Podobne to funguje aj v iných oblastiach.
- **„Si výnimočný“** – to je ďalšia taktika Diabla. Buď v nás prebúdza pocit hrdinstva (Pozrite, čo ja teraz dokážem! Vôbec sa nebojím!), alebo nás presviedča, že pravidlá, ktoré platia na iných, na nás neplatia. My sme predsa iní, výnimoční, iní ľudia samozrejme majú dodržiavať to a ono, ale my si to môžeme dovoliť. Často sa takto správame voči deťom: TY to nesmieš – ale MY už sme veľkí a preto môžeme! Ako keby zlo, ak je raz zlom, nebolo rovnaké u každého, veľkého, či malého!
- **„Ved’ to nie je nič zlé, všetci to tak robia!“** – to je ďalšia Diablova lož. Svoje skutky už nemerieme podľa objektívnej normy, ktorá hovorí „Toto je dobro“ a „toto je zlo“, ale orientujeme sa podľa väčšiny. Keby sme žili medzi ľudožrútmi, tak by sme dospeli k záveru, že zjesť suseda je tiež celkom normálne – ved’ to tak robia všetci, nie?

Vašou úlohou je pomôcť dieťaťu – primerane jeho veku a chápaniu – pochopiť tieto pokúšenia a ilustrovať ich na konkrétnych udalostiach a správani (dieťaťa, ale aj na Vašom, ak máte na to odvahu – je to dobré, ak dieťa vidí, že podobné problémy mávate aj Vy).

Úloha 3:

Úlohou je objavovať ovocie zla a pochopiť, že každé zlo sa raz človekovi vypomstí:

- Niekedy hneď a viditeľne (stratí priateľov, rozpadne sa mu rodina, ublíži si,...)
- Niekedy sa zdá, že je všetko v poriadku – a ani si neuvedomíme, že v skutočnosti sa z nášho života úplne vytratil skutočný Živý Boh. Síce sa ešte modlíme, aj do kostola ideme, ale inak nič. Žiaden Duch Svätý, žiadne rozlievanie Jeho lásky v nás, žiadne charizmy a dary, žiadne napredovanie v duchovnom živote (skôr na staré kolená úpadok a premena na „jedovatých dedkov“ a „jedovaté babičky“).

To je dôvod, prečo sa ku zlu musíme postaviť jasne a radikálne odmietavo!

*„Vnútorne pokánie je radikálne preorientovanie celého života, návrat, **obrátenie sa k Bohu celým srdcom, zanechanie hriechu, odvrátenie sa od zla spojené s odporom k zlým skutkom ktorých sme sa dopustili.** Zároveň zahŕňa v sebe túžbu a rozhodnutie zmeniť život s nádejou na Božie milosrdenstvo a s dôverou v pomoc Božej milosti. Toto obrátenie srdca sprevádza spasiteľná bolesť a spasiteľný zármutok, ktoré cirkevní Otcovia nazvali animi cruciatus (trýzeň duše), compunctio cordis (skrúšenosť srdca).“*

(Katechizmus Katolíckej cirkvi 1431)

Rozprávanie piate

Úloha 4:

Cieľom tejto úlohy sú dve veci:

- Pripraviť dieťa na to, že aj v kolektíve školy (ak začne brať svoje kresťanstvo vážne) narazí na spolužiakov (a občas aj učiteľov), ktorí mu to dokážu jasne znepríjemniť a budú sa stavať do pozície ťažkých inteligentov (Ty veríš takýmto bájkam?) a podobne.
- Pomôcť mu pochopiť, že v skutočnosti je to presne opačne: Skúsenosť Boha a života s Ním je jednou z najrozšírenejších skúseností ľudstva – a ak to niekto nevidí, tak len preto, že to vidieť nechce. My sa ale môžeme oprieť nielen o fakty (objavy vedy, historické a archeologické dôkazy), ale hlavne o obrovskú a mocnú skúsenosť ľudstva od počiatkov kresťanstva až podnes.

Práve preto vieme, že to, čo k čomu nás pozýva Boh cez Božie slovo a svoju Cirkev naozaj a naplno funguje a je to vskutku spoľahlivé!

Práve toto vedomie istoty je to, čo nám pomáha, keď narazíme na rôznych Edmundov a Zuzany v našom vlastnom živote...

Rozprávanie šieste

Úloha 5:

Aj dnešný pracovný zošit končí podobnou témou, ako ten prvý.

Najlepším sprievodcom na Ceste je srdce ušľachtilé a pripravené nasledovať Ježiša Krista. Práve toto je oná „dobrá zem“: dôvera Ježišovi, ochota a pripravenosť nasledovať Ho, vernosť, odvaha podstúpiť aj námahu a obety na tejto ceste.

Môžete si pri hľadaní tej „dobrej zeme“ prečítať z Biblie nasledovné príbehy a pátrať v nich po tom, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý chce byť „dobrou zemou“:

- Skutky apoštolov 6,8 až 7,1 a potom 7,55 až 60 (Štefan)
- Skutky apoštolov 5,17 až 42 (Peter a Ján pred Veľradou)
- Skutky apoštolov 9,1 až 25 (Pavol)

Spoločne s dieťaťom uvažujte, aké vlastnosti spôsobili, že títo ľudia dokázali nasledovať Ježiša Krista a byť tak „dobrou zemou“ pre Jeho slovo.

Úloha 6:

Je trochu doplňujúca, ale napriek tomu dôležitá. A nielen pre dieťa, ale aj pre nás. Až pričasto reagujeme na zlo spôsobom, ktorý síce vyzerá rázne a odmietavo – ale v skutočnosti ho neodstraňuje, ba ešte posilňuje!

Takže táto úloha je nielen pre dieťa, ale aj pre nás... ☺

BONUS:

Nakoniec (preto že sa to vyskytuje v predposlednej úlohe) uvádzame ešte raz kódex vlastností moderného rytiera:

- **Zdatnosť:** Hľadaj dokonalosť a vynikajúcosť vo všetkom, na čom pracuješ, usilujúc tak o silu k službe spravodlivosti viac, než len k vlastnému vyvýšeniu.
- **Spravodlivosť:** Hľadaj vždy to, čo je správne, bez predsudkov a bez ohľadu na osobné záujmy. Uvedom si, že meč spravodlivosti môže byť strašlivý a preto musí byť zakalený ľudskosťou a súcitom. Ak „právo“, ktoré vidíš, prospieva iným, ak za ním ideš bez ohľadu na pokušenie vlastného prospechu, potom odmena, ktorú získaš, presiahne každé očakávanie.

- **Vernosť:** Staň sa známym svojou neochvejnou vernosťou voči ľuďom a ideálom, ktoré si si vyvolil. Sú oblasti, kde sa od teba očakávajú kompromisy, ale vernosť medzi ne nepatrí.
- **Obrana:** Rytier bol viazaný záväzkom brániť svojho lénneho pána a tých, ktorí na ňom záviseli. Snaž sa vždy brániť svoju vlasť, svoju rodinu a tých, voči ktorým si prijal záväzok vernosti.
- **Odvaha:** Byť rytierom často znamená voliť si náročnejšiu cestu. Buď pripravený priniesť osobnú obeť v službe zásad a ľudí, ktorých si vážiš. Súčasne ale musíš vedieť, že odvaha a hlúposť sú rodné sestry. Odvaha tiež znamená prijať celú pravdu a v každej situácii skôr, než sa uchýliť k účelovej lži. Hľadaj pravdu, kde je to len možné, ale nezabúdaj zušľachťovať spravodlivosť súcitom, inak totiž sama pravda môže priniesť bolesť a zármutok.
- **Viera:** Rytier musí mať vieru v svoje presvedčenie, pretože viera mu dáva korene a dáva mu aj silu nezúfať si nad zlyhaním.
- **Pokora a skromnosť:** Vážnosť pochádza od iných. Nechvastaj sa vlastnými úspechmi, ale nechaj, nech to iní urobia za teba. Hovor najprv o činoch iných, než o svojich, vyzdvihnúc tak uznanie, ktoré nimi zaslúžene získali. Týmto spôsobom sa ustanovizeň rytierstva správne zveľadľuje a oslavuje, vyzdvihujúc tak nielen toho, kto ušľachtilo hovorí, ale všetkých, ktorí sa nazývajú rytiermi.
- **Veľkorysosť:** Buď štedrý, nakoľko ti to dovoľujú tvoje možnosti – štedrosť je štítom proti nenásytnosti. Napomáha tiež otvoriť sa súcitu, keď je nutné urobiť ťažké rozhodnutie spravodlivosti.
- **Ušľachtilosť a vznešenosť:** Usiluje sa byť veľký svojim charakterom, zachovávajúc čnosť a záväzky rytiera. Hoci ideál samotný nie je možné dosiahnuť, veľkosť nášho úsilia oň zušľachtľuje nášho ducha a pozdvihuje nás z prachu k nebesiam. Ušľachtilosť zároveň má tendenciu ovplyvňovať iných tým, že im ponúka príklad toho, čo všetko je možné v službe spravodlivosti.
- **Poslanie:** Zachovaj všetko, o čom sme hovorili, tak verne, ako len môžeš – nie preto, aby si sám seba vyzdvihol, ale preto, že je to správne. Neobmedzuj sa iba na určitú časť svojho sveta. Usiluje sa naplniť týmito kvalitami každú stránku svojho života. Ak uspeješ hoci len v malom, aj tak na teba budú spomínať pre tvoju skvelosť a silu.

Pracovný zošit č. 4

Príbehy o stretnutí sa s Ježišom

V 4. úlohe Vás Vaše dieťa požiada o príbeh, ktorý by hovoril o tom, ako vyzerá stretnutie človeka s Ježišom dnes.

Isto ste počuli – a je to vlastne pravda – že človek môže Ježiša stretnúť v Eucharistii. Alebo v hocíjakom inom človekovi. Je to pravda – a aj nie je.

Pravdou je, že môžeme ísť na Sväté Prijímanie – a s Ježišom sa nestretnúť. Stretnutie sa s Ježišom vo Svätom Prijímaní totiž vyžaduje, aby sme už *predtým* stretli skutočného, živého Ježiša Krista. A nielen to: aby sme sa do Neho zamilovali a vyvolili si Ho za svojho jediného Pána a Kráľa, za svojho *Ženícha*, ako o tom vraví Biblia. Kým to neurobíme, Ježiša v Eucharistii síce stretáme, ale súčasne nestretáme. Je tam, ale my ho nedokážeme stretnúť, lebo naše srdce je ešte zatvorené.

Je to podobné, ako keď ide slepec do kina: Pozerá sa na film, ale nevidí ho...

Cieľom je, aby ste porozprávali dieťaťu príbeh o tom PRVOM stretnutí sa človeka s Ježišom! Môžete mu porozprávať svoj vlastný príbeh stretnutia sa s Ježišom. Alebo príbeh Vašich priateľov, či príbuzných.

A ak chcete, môžete využiť aj niektoré z nasledujúcich svedectiev (vhodne si ich prípadne upravte tak, aby boli vhodné na prerozprávanie Vášmu dieťaťu):

PRÍBEH 1

Bola som bohatá žena na vysokej spoločenskej i kultúrnej úrovni. Mala som všetko, okrem chuti a vôle žiť. Moje zdravie sa pomaly zhoršovalo a cítila som sa vnútorne prázdna. V nič som neverila a pomýšľala som na samovraždu. V takomto biednom stave, zronená a vyčerpaná životom som od jednej priateľky dostala pozvanie na kongres charismatickej obnovy, na ktorom bude kázať otec Emilián Tardif. Odcestovala som, ale bez viery. Analyzovala som udalosti i osoby. Zabávali ma ich prehnaté prejavy pred Bohom. Ale tá viera v neviditeľného Boha bola taká nákazlivá, že som sa pomaly, ani som to nepostrehla, oddala tomuto ovzdušiu nádeje. Počas modlitby za uzdravenie Pán uzdravil jedno sedemročné dievčatko. Potom sa čítalo aj proroctvo, v ktorom Boh riekol: „Ja som prišiel, aby som ti priniesol šťastie, ja som tvoje šťastie. Ale ty si postavila medzi nás ohradu. Ja ťa milujem a chcem odstrániť všetky prekážky, aby si mohla okúsiť lásku, ktorú potrebuješ." Hneď som si uvedomila, že tie slová sa vzťahujú na mňa. Ohradou, ktorú som postavila medzi seba a Boha, boli moje hriechy, ale jeho láska bola omnoho väčšia a on rozhodol, že mi ju prejaví. Potom som bola na druhom seminári a vtedy som sa vyspovedala zo všetkých svojich hriechov pred Bohom, ktorý ma miluje bez podmienok. Bolo to zázračné oslobodenie, ktoré ma zbavilo mojich komplexov hriechu. Keď je srdce človeka plné Božej lásky, všetko ostatné prechádza do

inej roviny. Napokon prečo by nás Ježiš povolal, aby sme hľadali najprv Božie kráľovstvo, pretože všetko ostatné dostaneme ako prídavok? Našla som drahocennú perlu. O niekoľko dní som navštívila svoju doktorku. Keď ma prezrela, opýtala sa udivene: „Čo si urobila?“ „Zdôverila som sa Pánovi so svojou chorobou a prosila som ho, aby ma uzdravil,“ odpovedala som. A ona vykrikla: „To je skutočne zázrak, si uzdravená!“ Existuje určitý liek, ktorý lieči všetky choroby, nielen duševné a psychické, ale aj fyzické. Ktosi povedal, že obdobie, v ktorom ľudia najmenej ochorievajú, sú „medové týždne“. To verím, lebo keď sa prežíva láska druhej osoby, život nachádza svoj zmysel. Bola som slepá a uzavretá pred láskou. Nechcela som nikoho počúvať, len som sa ľutovala a nenávidela samu seba. Ale Božia láska premenila celý môj život. Boh uzdravuje aj chudobu fantázie i vôľu po živote; môžem to potvrdiť, lebo na mne urobil ten zázrak.

PRÍBEH 2

Ako šesťročnú ma dali do sirotinca. Rodičia ma dočasne opustili a moje malé srdce to hlboko zranilo. Keď som sa vrátila domov, mala som už desať rokov. Bola som smutná a zúfalá. Zbadala som, že sa páčim chlapcom, začala som sa parádiť a strácala som veľa času pred zrkadlom, aby som ich zvedla. Správala som sa koketne túžiac naplniť onú prázdnotu lásky, ktorá ma trápila. Túžila som po nežnosti, ale nachádzala som iba rozčarovanie. Po jednom veľmi silnom sentimentálnom sklamaní, ktoré bolo ťažké prekonať, rozhodla som sa opustiť domov. Mala som u chlapcov veľké úspechy, bola som príťažlivá a voľná v správaní, ale keď som sa vrátila domov, trpko som plakala na svojej posteli pre nešťastie, ktoré ma sužovalo. Čím som sa viac utápala v sexe, tým menej som verila v lásku. Všetky sexuálne skúsenosti zanechávali vo mne obrovskú prázdnotu. Sex sa mi stal posadnutosťou, ktorej som sa nevedela zbaviť. Hľadala som spôsob, ako odpovedať na také zúfalstvo, a našla som ho v okultizme. Navštevovala som kurzy astrológie a naučila som sa, ako získať úplnú vládu nad sebou. Praktizovala som jogu, transcendentálnu meditáciu aj japonský zen. Všade mi sľubovali šťastie, všeobecnú lásku a vládu ducha nad matériou, ale ani jeden z týchto sľubov sa v mojom živote nesplnil. Jeden môj priateľ, ktorého som sama presvedčila, aby tiež išiel tak veľa sľubujúcou cestou, ochorel zo sklamaní a úzkosti. Toto všetko ma priviedlo ku kríze. Jestvuje nejaká odpoveď na nezmyselnosť života? Trýznená pochybnosťami požiadala som svojho guru o radu pre môjho priateľa. Prečo nám šťastie napriek tomu, že robíme všetko, aby sme ho dosiahli, uniká z rúk? A prečo napriek tomu, že sa nachádzame na ceste dokonalosti a osvietenia, výsledky, ktoré dosahujeme, vždy nás vedú opačným smerom? Budeme raz vôbec schopní dosiahnuť vrchol dokonalosti vlastnými silami? Nevedel mi dať uspokojujúcu odpoveď. Iba hovoril o rôznych meditáciách. V tomto prípade však išlo o život, lebo priateľ trpel ťažkou depresiou. Teda načo ďalej žiť? Môj život poznal iba utrpenie a stále neúspechy, bez nádeje, že sa raz dostanem z labyrintu. Kúpila som si pištoľ, dala som si ju do kabelky, aby som skončila so životom, ktorý nemal nikdy ani začať. Navštívila som ešte svojho priateľa, ktorý mi daroval malú

knížočku. Vložila som ju tiež do kabelky bez toho, aby som sa na ňu pozrela. Vrátila som sa domov a začala sa pripravovať na samovraždu ešte tú noc. Kým všetci spali, v zúfalstve otvorila som kabelku a siahla som do nej rukou, aby som vybrala pištoľ. No pod prstami som pocítila čosi iné, neočakávané. Bola to knížočka, ktorú mi daroval priateľ. Vytiahla som ju. Bolo to Evanjelium. Otvorila som ho a náhodou prečítala: „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil“ a ďalej: „Pod’te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním.“ Pripadalo mi, ako by opisovali môj stav. Znovu som si prečítala túto výzvu a zdalo sa mi, že je adresovaná priamo mne: „Pod’ ku mne... a ja ťa posilním... Pod’...” Predo mnou sa otvárali dvere, cez ktoré mohla prísť nádej, ale ja som na ne nikdy nezaklopala: prišla chvíľa, či sa rozhodnem prijať alebo neprijať túto poslednú možnosť... Prešlo desať rokov odvtedy, čo som sa darovala Ježišovi, aby ma zachránil, a dnes môžem dosvedčiť, že šťastie, po ktorom som tak túžila, sa dá nájsť, ak jemu zveríme svoj život, aby v nás urobil to, čo sami nie sme schopní urobiť. Môžem povedať ako Šimon Peter: „Pane, a ku komu by sme išli? Ty máš slová večného života.“ Ja nie som schopná vyriešiť veľkú neznámu svojho života. Dokonca čím viac som hľadala, ako sa zachrániť a len o to sa usilovala, tým viac som sa ponárala do zúfalstva a úzkosti. Len čo som poznala, že ja sama nie som na to schopná, vtedy si ty začal pôsobiť v mojom živote.

Karla

PRÍBEH 3

Carlos Amaya bol dobrý človek a snažil sa byť aj dobrým kresťanom. Žiaľ, ako mnohí iní mal jednu chybu, ktorej sa nemohol zbaviť. Bol alkoholik. Napriek všetkým svojim snahám nevedel odolať alkoholu. Často prichádzal do Domu zvestovania, aby sme sa za neho modlili, lebo naozaj chcel zmeniť svoj život. Vo svojej horlivosti urobiť niečo pre druhých snažil sa kolportovať a predávať moje knihy evanjelizácie. Vždy, keď si prišiel po ďalšie, využili sme čas a pomodlili sme sa za neho. Zdalo sa však, že Ježiš sa nezaujíma natoľko o jeho uzdravenie, ako sa on zaujíma o predávanie kníh, keďže sme nevideli nijaký výsledok. Jedného dňa prišiel Carlos do Domu zvestovania unavenejší a zúfalejší ako inokedy. Nemohol už viac bojovať proti tomu hroznému návyku. Nebol som doma, a tak vošiel do kaplnky, kde bola vyložená Sviatosť oltárna. Lahol si na zem pred Pána, odovzdávajúc mu svoj alkoholizmus, prosil ho, aby sa nad ním zmiloval. Priznal sa, že nevie premôcť túto slabosť, ale si bol istý, že Boh môže všetko a že len on ho môže oslobodiť. O krátky čas zistil, že už nepije. Po dvoch týždňoch celkom stratil záujem o alkohol. Nebola to jednoduchá zdržanlivosť, ale skutočné odmietanie alkoholu. Také hlboké bolo uzdravenie, ktoré urobil Pán.

PRÍBEH 4

Volám sa Miriam Polancová. Keď som mala dvanásť rokov, istá osoba žalovala na mňa bratovi Pedrovi, že chcem utiecť z domu. Môj brat bez toho, aby sa opýtal, či je to pravda, veľmi ma zbil: krv mi tiekla z úst, nosa a po celom tele som mala modriny. Musela som zostať tri dni v nemocnici, kým som sa zotavila. Táto udalosť ma tak pobúrila, že som poprosila istého človeka, aby ma odviezol z nášho domu. Ten ma najprv zneužil a potom ma nechal napospas. To bol prvý krok k prostitúcii. Predávala som sa, aby som mohla žiť, pretože som nemala ani prácu, ani domov. Moja matka bola stále dobrou katolíčkou. Celá rodina bola veľmi nábožensky založená a hanbila sa za mňa. Každý večer som chodila do verejných domov. Pila som pivo a bola som jednou z najodvážnejších žien v ich kruhu. Ozbrojila som sa nožom, aby som sa mohla brániť, ak by ma niekto chcel nasilu využiť. Nemala som v úcte nikoho. Bola som silná. Volali ma „hrdzavá hrdinka“. Bola som smelá a hádať sa s ľuďmi bola moja najsilnejšia vlastnosť, na ktorú som bola pyšná. Otehotnela som, ale dieťa som potratila. Vtedy sa začali moje zdravotné problémy: infekcie maternice a potom zhubný nádor. Ako dvadsaťročná som bola po prvýkrát operovaná. Lekár mi povedal, že mám rakovinu maternice a ďalšie zhubné nádory. O dva roky nato bola som znovu operovaná a vtedy mi povedali, že nebudem žiť viac ako päť rokov. V tom období prišiel do nášho mesta otec Tardif hlásať duchovnú obnovu. Chcela som sa zúčastniť, ale matka mi povedala, že ženy ako ja nie sú hodné byť na tých miestach a že ak už chcem urobiť niečo dobré, mám zostať doma a strážiť dom, kým oni pôjdu na modlitbu. Opila som sa tak, že sotva som prišla k sebe. Mala som pripraviť obed, kým sa naši vrátia. Bola som sama a v srdci som pocítila, že mi čosi chýba. Povedala som si: „Pane, keď nie som hodná, aby som stála pred tebou, trochu sa k tebe priblížim tak, aby ma ľudia nevideli, ale ty ma určite uvidíš.“ Vybehla som k domu svojej krstnej mamy, ktorej záhrada bola tesne pred vchodom do kostola, a skryla som sa za plotom, ktorý oddeľoval záhradu od kostola. Z môjho skrytého miesta som videla, ako ľudia milujú Pána a oslavujú ho. Aj ja som to chcela urobiť, ale sotva sa mi podarilo povedať: „Nemám nič, za čo by som ťa chválila; mám iba množstvo hriechov, toľko, že ich neviem ani spočítať. Ale ak je pravda, že ma miluješ, príď ku mne. Zanechaj deväťdesiatdeväť oviec a príď vyhľadať tú, ktorá sa stratila a ktorá je najhriešnejšia zo všetkých. Nemám sily, aby som zmenila svoj život, ale ak ty prídeš ku mne, budeš mi vedieť pomôcť.“ Práve v tej chvíli kazateľ ohlásil: „Pán sa práve teraz dotýka jednej osoby, ktorá bola ďaleko od Boha, a lieči ju z rakoviny maternice.“ Pocítila som veľké teplo a bolo mi do plaču. Cítila som, ako strácam vedomie, a aby som nepadla, chytila som sa plotu. Bolo mi, ako by prenikol do môjho srdca lúč svetla a zohrieval mi celé telo. Vrátila som sa domov a pripravila som obed. Keď sa matka vrátila, našla ma v kuchyni, ako oslavujem Boha. Opýtala sa ma: „Čo sa ti stalo?“ Odpovedala som: „Neviem. Stála som za dreveným plotom, keď som počula slová, o ktorých som si myslela, že patria mne, lebo sama vieš, že mám ísť zasa na operáciu.“ Dívali sa na mňa s nedôverou, ale nepovedali nič. Ja sama som si nevedela vysvetliť, čo sa mi stalo. Pocíťovala som neudržateľnú radosť a nevedela som, odkiaľ prichádza. Toho večera som nevyšla, aby som zhrešila. V srdci som mala taký veľký pokoj, že som hneď zaspala. Nasledujúci deň som si pomyslela: „Pane, dnes nepôjdem do domu svojej matky, lebo by mi mohla zabrániť ísť do kostola, a ja chcem

tam ísť za každú cenu v tvojom mene." Obliekla som si najkrajšie šaty, aké som mala, a vybrala som sa do kostola. Keď som vchádzala, osoba pri mikrofóne ohlásila: „V tejto chvíli Pán prijíma tých, ktorých naozaj miluje." Poobzerala som sa dookola, aby som videla, kto vchádza do kostola, ale vchádzala som iba ja. Pomyslela som si: „Nie je možné, aby ma Pán miloval," a začala som plakať. Hneď nato mi povedali: „Jednu osobu, ktorá včera stála za dreveným plotom, Pán uzdravil." Teda nebolo tu nijakých pochybností. Všetko sa potvrdilo. Vstala som a vydala svoje svedectvo: „Tou osobou skrytou za dreveným plotom som bola ja. Považovala som sa za nehodnú, aby som vošla do kostola a stála tam s čestnými ľuďmi. Mala som rakovinu. Už dvakrát som bola operovaná a pripravovala som sa na tretiu operáciu. Ale včera som pocítila veľmi silné teplo: bola to Pánova láska, ktorá ma milovala a uzdravovala. Poprosila som ho o odpustenie a viem, že mi odpustil. Ale dnes by som chcela poprosiť o odpustenie aj vás." Takto som zároveň dosiahla aj odpustenie spoločenstva. Prijali ma neodsúdiac a poskytli mi všetku možnú pomoc, aby som opustila svet hriechu a vrátila sa do Ježišovho ovčince. Pán ma hneď poslal k svojim bývalým družkám pri „práci", aby som im povedala, čo sa mi stalo. Čudovali sa mojej premene a pýtali sa, ako sa to mohlo stať. „Urobil to Ježiš, urobil to Ježiš," opakovala som. „A to, čo urobil mne, môže urobiť každej z vás." Niektoré uverili a obrátili sa, a tak sme sa začali schádzať v malých spoločenstvách, aby sme chválili a velebili Pána. Jeden katechéta nám pomáhal, aby sme pochopili Evanjelium, Dobrú zvesť pre každého, hlavne pre hriešnikov. Tu sme poznali Boha, ktorý tak miloval svet, že poslal svojho Syna, aby nás spasil, a nie aby nás odsúdil. Spolu s jednou priateľkou, ktorú Pán takisto vykúpil, rozhodli sme sa organizovať duchovnú obnovu iba pre prostitútky. V novembri 1975 sme si vykonali trojdňovú duchovnú obnovu. Bola iba pre nás. Za účasť sme platili toľko, koľko sme žiadali od každého klienta. Prišiel kázať otec Tardif spolu s ďalšími bratmi. Istá žena veľmi milovaná Pánom vyrozprávala nám dojímavý príbeh. Pretože sa necítila u nás príjemne a nevedela, ako začať, rozhodla sa poprosiť Pána, aby jej to vyjaval. A Ježiš jej povedal v modlitbe: „Pre mňa je každá z nich biela ľalia." Pán naplnil moje srdce, ktoré bolo ako stará škrapina. Už mi všetko odpustil a teraz liečil rany môjho života. Keď Pán mne odpustil, bola som schopná odpustiť svojmu bratovi, ktorý ma zbil. Po návrate domov z duchovnej obnovy som mu povedala, že som mu všetko odpustila a nie som voči nemu zatrpknutá. Podľakoval sa mi, ale odvtedy ho trápilo svedomie kvôli zlu, ktoré mi spôsobil. Vďaka tomu aj on sa vrátil k Pánovi, lebo sa od neho celkom vzdialil, a teraz sa spolu modlíme a chválime dobrého Boha, ktorý nás tak veľmi miluje. Vrátila som sa k svojej matke. V dome, v ktorom som prijímala chlapov, som si zriadila kozmetický salón a tak som si začala zarábať na živobytie. Nič mi nechýbalo, lebo Pán sa stará o všetky svoje deti. Ale pre mňa chystal aj čosi iné: službu, ktorá ma privedie slúžiť mu medzi najpotrebnejšími. Teraz pracujem v charismatickej obnove. Venujem sa predovšetkým prostitútkam, závislým od drog a homosexuálom, lebo viem, že Pán týchto ľudí na okraji spoločnosti a osamelých miluje zvláštnym spôsobom.

Pracovný zošit č. 5

Úloha č. 2

Paralely, ktoré vyhľadávate, sú nasledovné:

- Smutný Aslan = Getsemany
- Spreádzaho Lucy a Susan = Peter, Jakub a Ján v Getsemanoch
- Poslednú časť cesty ale ide sám... = Peter a Ján, keď sledujú Ježiša až do domu Kajfáša a potom až na Golgotu (tam už len Ján)
- Nepriatelia sa Mu vysmievajú = bičovanie, korunovanie tŕním, výsmech u Herodesa,...
- Aslan nič nehovorí = rovnako aj Ježiš
- Kamenný stôl = Kríž
- Prebodnú Ho = Vojak prebodne Ježišovo Telo na kríži

Úloha č. 3

Paralely, ktoré vyhľadávate, sú nasledovné:

- Po smrti ostal ležať na Kamennom stole = Ježišovo Telo sňali z Kríža (Mária, Ján, Nikodém, Jozef z Arimatie) a uložili Ho do hrobu
- Pri Jeho tele boli Susan a Lucia = Mária, Ján, Nikodém, Jozef z Arimatie
- Bol mŕtvy celú noc = Bol mŕtvy tri dni (od Piatku poobedia až do svitania v nedeľu)
- Kamenný stôl sa rozlomil = Anjel odvalil kameň z prázdneho hrobu
- Aslan sa objavil živý a nádhernejší = podobne aj Ježiš Vzkriesený

Úloha č. 4

Dôležité je detským spôsobom vysvetliť dieťaťu fakt, že v ľudských dejinách jestvovalo množstvo pokusov vytvoriť Raj na Zemi. Nakoniec to ale vždy dopadlo veľmi zle:

- **Veľká francúzska revolúcia** skončila masakrami na guillotinách (16 000 popravených + 800 000 obetí len za vlády jakobínov) a následne uvrhla Európu do chaosu napoleonských vojen.

- **Nacizmus** – namiesto Raja pre veľkonemecký národ skončil pohromou. Samotní nacisti zlikvidovali počas svojej vlády zhruba 17 000 000 ľudí. Vojna, ktorá vypukla, zvýšila tento počet na zhruba 50 000 000 obetí – nerátajúc ranených a inak postihnutých.
- **Komunizmus** – Len Lenin a Stalin majú na svedomí zhruba 32 000 000 obetí. V Číne Mao Ce Tung približne 40 000 000 mŕtvych. Okrem toho bola vyše miliarda ľudí inak poznačená komunistickým terorom. Všeobecne je komunizmus vyhodnocovaný ako najväčšia ľudmi spôsobená pohroma v dejinách ľudstva.
- **Severná Kórea**, kde vládne totalitný komunistický režim a ľudia hladujú, **Irak**, kde namiesto plánovanej demokracie stojíme na prahu občianskej vojny, **Afganistan**, kde je to podobne, **Irán**, ktorý po islamskej revolúcii upadol do neslobody a totality,... To sú príklady, ktoré poznáme už zo súčasnosti.

Všetky tieto pokusy ukazujú na jedno: že bez zmeny srdca človeka sa Raj na zemi nikdy konať nemôže. Srdcia však môže zmeniť a uzdraviť iba Boh! Bez Neho to jednoducho nejde...

Úloha č. 6

Ak by ste mali problém s vyhľadávaním Šavlovho príbehu v Biblii, tu je uvedený kompletne:

Sk 6:8-15 ⁸ Štefan, plný milosti a sily, robil veľké divy a znamenia medzi ľuďmi. ⁹ Tu vstali niektorí z takzvanej synagógy Libertíncov, Cyrénčanov a Alexandrijčanov a z tých, čo boli z Cilície a Ázie, a hádali sa so Štefanom. ¹⁰ Ale neboli schopní čeliť múdrosti a Duchu, ktorým hovoril. ¹¹ Podstrčili teda mužov, ktorí hovorili: "Počuli sme, že hovoril rúhavé slová proti Mojžišovi a proti Bohu." ¹² Pobúrili ľud, starších a zákonníkov, zbehli sa, zdrapli ho a zaviedli pred veľradu. ¹³ Tu postavili falošných svedkov, ktorí hovorili: "Tento človek neprestáva hovoriť proti svätému miestu a proti Zákonu. ¹⁴ Počuli sme, ako hovoril, že Ježiš, ten Nazaretský, zborí toto miesto a zmení obyčaje, ktoré nám odovzdal Mojžiš." ¹⁵ Všetci, čo sedeli vo veľrade, uprene naňho hľadeli a videli, že jeho tvár je ako tvár anjela.

Sk 7:58 - 8:3 ⁵⁸ Vyhnali ho za mesto a kameňovali. Svedkovia si odložili šaty k nohám mladého muža, ktorý sa volal Šavol. ⁵⁹ Štefana kameňovali a on sa modlil: "Pane Ježišu, prijmi môjho ducha." ⁶⁰ Potom si kľakol a zvolal veľkým hlasom: "Pane, nepočítaj im tento hriech." A len čo to povedal, zomrel.

Šavol schvaľoval, že ho zabili. V ten deň sa začalo veľké prenasledovanie cirkvi v Jeruzaleme a všetci sa okrem apoštolov rozprchli po krajoch Judey a Samárie. ² Štefana pochovali bohabojní muži a veľmi nad ním plakali. ³ Ale Šavol ničil Cirkev, vnikal do domov a odvláčal mužov i ženy a dával ich do väzenia.

Sk 9:1-31 Išiel teda k veľkňazovi ² a vyžiadal si od neho listy pre synagógy v Damasku, aby mohol stúpecov tejto Cesty, mužov i ženy, ak tam dajakých nájde, v putách priviesť do Jeruzalema. ³ Ako šiel a blížil sa k Damasku, zrazu ho zalialo svetlo z neba. ⁴ Padol na zem a počul hlas, ktorý mu hovoril: "Šavol, Šavol, prečo ma prenasleduješ?" ⁵ On povedal: "Kto si, Pane?" A ten: "Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ." ⁶ Ale vstaň, choď do mesta a povedia ti, čo máš robiť." ⁷ Muži, čo ho sprevádzali, stáli ako ohromení, lebo hlas počuli, ale nikoho nevideli. ⁸ Šavol vstal zo zeme, otvoril oči, ale nič nevidel. Vzali ho teda za ruku a zaviedli do Damasku. ⁹ Tri dni nevidel a nejedol, ani nepil. ¹⁰ V Damasku bol istý učeník menom Ananiáš, a Pán ho vo videní oslovil: "Ananiáš!" On povedal: "Tu som, Pane." ¹¹ A Pán jemu: "Vstaň a choď do ulice, ktorá sa volá Rovná, a v Júdovom dome vyhľadaj Šavla prímením Tarzského; práve sa modlí ¹² a vidí muža menom Ananiáša, ako vchádza a vkladá naň ruky, aby sa mu vrátil zrak." ¹³ No Ananiáš odpovedal: "Pane, od mnohých som počul o tomto mužovi, koľko zla narobil tvojim svätým v Jeruzaleme. ¹⁴ Aj tu má moc od veľkňazov poviazať všetkých, čo vzývajú tvoje meno." ¹⁵ Ale Pán mu povedal: "Len choď, lebo jeho som si vyvolil za nádobu, aby zanesol moje meno pohanom aj kráľom i synom Izraela; ¹⁶ a ja mu ukážem, koľko musí trpieť pre moje meno." ¹⁷ Ananiáš teda šiel a vošiel do domu, vložil naň ruky a povedal: "Brat Šavol, poslal ma Pán Ježiš, ktorý sa ti zjavil na ceste, keď si šiel sem, aby si zasa videl a aby ťa naplnil Duch Svätý." ¹⁸ Hneď mu spadli z očí akoby lupiny a vrátil sa mu zrak. Tu vstal a dal sa pokrstiť. ¹⁹ Potom prijal pokrm a zosilnel. Niekoľko dní zostal s učeníkmi v Damasku ²⁰ a hneď v synagógach ohlasoval Ježiša, že je Božím Synom. ²¹ Všetci, čo počúvali, žasli a vraveli: "Nie je to ten, čo v Jeruzaleme prenasledoval tých, čo vzývali toto meno? A neprišiel sem na to, aby ich v putách odvedol k veľkňazom?" ²² Ale Šavol bol čoraz silnejší a miatol Židov, čo bývali v Damasku, lebo dokazoval, že toto je Mesiáš. ²³ Keď uplynulo viac dní, Židia sa uzniesli, že ho zabijú. ²⁴ Ale Šavol sa o ich úkladoch dozvedel. Vo dne i v noci strážili brány, aby ho mohli zabiť. ²⁵ No jeho učeníci ho v noci vzali a v koši ho spustili cez hradby. ²⁶ Keď prišiel do Jeruzalema, pokúšal sa spojiť s učeníkmi, ale všetci sa ho báli, lebo neverili, že je učeníkom. ²⁷ Tu sa ho ujal Barnabáš, zaviedol ho k apoštolom a porozprával im, ako na ceste videl Pána a že s ním hovoril a ako smelo si v Damasku počíнал v Ježišovom mene. ²⁸ A žil s nimi v Jeruzaleme a smelo si počíнал v Pánovom mene. ²⁹ Rozprával a prel sa aj s Helenistami a oni ho chceli zabiť. ³⁰ Keď sa to dozvedeli bratia, zaviedli ho do Cézarey a poslali do Tarzu. ³¹ A Cirkev mala pokoj po celej Judei, Galilei a Samárii; upevňovala sa, žila v bázni pred Pánom a rástla v úteche Svätého Ducha.

Úloha č. 7

Cieľom je pochopiť, že CIRKEV (zhmotnená vo FARNOSTI) nie je len nejaké územie. Ani to nie je klub, kde sa všetci občas zídeme v kostole a zúčastníme sa nejakého obradu.

- Je to SPOLOČENSTVO ĽUDÍ – skutočná družina, klan, „kompánia“, nazvime si to ako chceme, ale vždy to vyznačuje fakt, že sú to ľudia zhromaždení za nejakým účelom. Vyjadruje to aj pôvodné slovo, ktoré Biblia v gréčtine (Nový zákon je pôvodne napísaný grécky) na označenie Cirkvi používa: *ecclesia* – zhromaždenie ľudu, zvolaných zo svojich domov na verejné priestranstvo za nejakým konkrétnym verejným účelom. Môže to byť zhromaždenie občanov, ktorí sa schádzajú, aby sa radili, ustanovovali a spravovali svoje mesto, ale môže to byť aj armáda – aj tento odtieň môže mať slovo „*ecclesia*“, keď zahŕňa zhromaždenie občanov, idúcich do vojny brániť svoju vlasť. Gréci, idúci k Termopylám brániť vlasť pred Peržanmi – to bola skutočná *ekklesia*, cirkev v pôvodnom význame slova!
- ODDANÝCH KRISTOVI – úplne Mu patria. Nasledujú Ho. Konajú Jeho poslanie. Sú to Jeho rytieri a dámy, Jeho dvor, Jeho druhovia a spolupracovníci, spolubojovníci! V tom je rozdiel medzi „zástupmi“, ktoré sa prišli na Ježiša pozrieť, vypočuli si Ho, nechali sa uzdraviť – a potom sa vrátili domov; a medzi „učeníkmi – kresťanmi“ (porov. Sk 11,26), ktorí Ježiša nasledujú, sú Mu oddaní a sú Jeho skutočnou Družinou, Jeho opravdivou rodinou!

PREKLAD TEXTU ZO ZJAVENIA:

- Kmene Izraela = Boh cez Mojžiša uzatvoril Starú zmluvu s Izraelom. Dvanásť kmeňov znamenalo „Celý Izrael“. Nová Zmluva je uzatvorená s celým ľudstvom. Dvanásť kmeňov „Nového Izraela“ znamená „Celé ľudstvo“.
- 144 000 = $12 \times 12 \times 1000$. 12 je číslo plnosti, úplnosti, 1000 symbolizuje veľký počet. Znamená to niečo ako „Úplne všetci, ktorí tam mali patriť a bolo ich veľmi veľa“
- Pečať = Tri významy: Vlastníctvo: Sú „majetkom“, vlastníctvom Boha. Ochrana: sú pod Jeho ochranou, Zlý im už nemôže ublížiť. Duch Svätý: sú ním naplnení.
- Baránok = Kristus
- Pieseň = spôsob života podľa Evanjelia. Nedokáže ho žiť nik, iba kresťania, naplnení Duchom Svätým.
- Nepoškrvnení = nezrádzajú Ježiša a Jeho Evanjelium kvôli ničomu a nikomu, sú Mu úplne a bezvýhradne oddaní.
- Nasledujú Baránka kamkoľvek ide = nepotrebuje komentár...

Pracovný zošit č. 6

Úloha č. 1

V úlohe ohľadom zmluvy s Bohom môžete začať príbehom prvého hriechu v Raji, kde človek porušil prvú (výslovne nespomenutú, ale predpokladanú) zmluvu s Bohom. Jej obsahom bolo to, že človek bude strážiť a zveľaďovať Raj – a Boh mu umožní žiť šťastne svoj život v Raji a bude ho chrániť. Krásna, typicky rytierska Zmluva! Človek sa ale vzbúril proti svojmu Bohu a tým zmluvu zrušil. Odišiel z Raja i preč od Boha a začal žiť sám.

- **Exodus 19,1 – 8 a Exodus 20,1–20** – hovoria o tom, ako Boh začal naprávať konflikt z Raja. Znovu ponúka ľuďom zmluvu a zaväzuje sa, že im na oplátku poskytne vlasť, v ktorej môžu žiť a svoju ochranu. Všimnite si, že táto Zmluva ešte nie je o NEBI – len o spokojnom a požehnanom pozemskom živote.
- **Daniel 9,1– 19** – Tak ako v Raji, ani tu však človek zmluvu s Bohom úplne nedodržiaval. Niekedy dokonca vôbec. Výsledkom bolo to, že aj Boh stiahol svoju ochrannú ruku. Prišli Babylončania, vyplienili Jeruzalem a všetok ľud odviedli do zajatia. Daniel v tejto situácii uznáva vinu svojho ľudu a prosí Boha o odpustenie a obnovenie zmluvy.
- **Jeremiáš 31,31–34** – Boh prijíma pokánie človeka. Súčasne ohlasuje, že nielenže obnoví zmluvu s človekom, ale dokonca ju nahradí novou, omnoho lepšou a dokonalejšou zmluvou!
- **Matúš 26,26 – 28** – Túto Novú zmluvu s nami, ľuďmi, uzatvoril Ježiš Kristus. Boh v nej človekovi ponúka už nielen požehnaný pozemský život, ale NEBO – stať sa takými, ako Boh, zbožštiť sa! Na druhej strane aj od človeka vyžaduje dosiahnutie tohto cieľa viac, než len dodržiavať Desatoro, modliť sa a chodiť do kostola...

P.S.: Môžete upozorniť dieťa na to, že túto Zmluvu Ježiš ustanovil pri svätej omši (pretože ničím iným Posledná večera nebola) a tak už teraz naznačiť, že svätá omša (a aj sväté prijímanie) majú vážny súvis s touto Novou zmluvou s Bohom!

Úloha č. 2

Pod Katechizmom Katolíckej cirkvi rozumieme jedine katechizmus, ktorý bol prvý raz vydaný v Ríme v roku 1997 a v slovenčine v roku 1998 pod týmto názvom. Pre istotu uvádzame spomenuté body v tomto manuáli.

KKC 357 Keďže je človek stvorený na Boží obraz, má dôstojnosť osoby: nie je len niečím, ale niekým. Je schopný poznať seba, byť pánom seba samého, slobodne sa

dávať a vstupovať do spoločenstva s inými osobami. **Milosťou je povolaný k zmluve so svojim Stvoriteľom, aby mu dal odpoveď viery a lásky, ktorú nik iný nemôže dať namiesto neho.**

KKC 1212 Sviatosťami uvádzania do kresťanského života, t. j. krstom, birmovaním a Eucharistiou, sa kladú základy celého kresťanského života. „Účasť na Božej prirodzenosti, ktorú ľudia dostávajú prostredníctvom Kristovej milosti, má istú podobnosť so vznikom, rastom a udržiavaním prirodzeného života. A vskutku, veriacich znovuzrodených krstom posilňuje sviatosť birmovania a potom sa v Eucharistii živia pokrmom večného života, takže týmito sviatosťami uvádzania do kresťanského života dostávajú v čoraz väčšej miere bohatstvo Božieho života a napredujú k dokonalosti lásky.“

KKC 1229 Stať sa kresťanom sa už od čias apoštolov uskutočňuje postupným napredovaním a uvádzaním do kresťanského života, ktoré pozostávajú z viacerých etáp. Túto cestu možno prejsť rýchlo alebo pomaly. Vždy však obsahuje niektoré základné prvky: ohlasovanie slova, prijatie evanjelia, ktoré vedie k obráteniu, vyznanie viery, krst, vyliatie Ducha Svätého (čiže birmovanie – pozn. red.) a pristúpenie k eucharistickému prijímaniu.

KKC 1231 Kde sa krst detí stal bežne zaužívanou formou slávenia tejto sviatosti, tento spôsob slávenia sa stal jediným úkonom, ktorý veľmi skrátene zahŕňa aj etapy, ktoré predchádzajú uvádzanie do kresťanského života. **Krst detí už svojou povahou vyžaduje katechumenát po krste.** Nejde len o potrebné poučenie po krste, ale aj o nevyhnutné rozvíjanie krstnej milosti počas rastu osoby. Tu je vlastné miesto katechézy.

KKC 1248 Katechumenát alebo formácia katechumenov má za cieľ umožniť im, aby ako odpoveď na Božiu iniciatívu a v spojení s určitým cirkevným spoločenstvom **priviedli k zrelosti svoje obrátenie a svoju vieru.** Ide o formáciu celého kresťanského života, ktorou „sa učenci spájajú s Kristom, svojím Učiteľom. Preto treba katechumenov **náležite zasväcovať do tajomstva spásy a do mravného života podľa evanjelia** a posvätnými obradmi, ktoré sa majú sláviť postupne, treba ich **uvádzať do života viery, liturgie a lásky Božieho ľudu.**“

Ohľadom faktu, že nie každý, kto „chodí do kostola“ je aj skutočne kresťanom hovorí výrečne Pastoračný plán Katolíckej cirkvi na Slovensku na roky 2007 až 2013: *„Veľký počet obyvateľov našich farností tvoria veriaci katolíci, ktorí už síce prijali niektoré z iniciačných sviatostí a občasne prichádzajú na bohoslužby, ale kresťanstvo pre nich znamená iba tradíciu, zvykovú vieru, bez hlbšieho prežívania a ochoty angažovať sa a tiež bez zodpovedajúcich kresťanských postojov v oblasti politiky, manželstva či morálky. U tejto skupiny chýbajú nielen náboženská prax a etické konzekvencie, ale aj samotný obsah viery, osobná skúsenosť a necítia sa spätí s cirkevným spoločenstvom. Preto zaň necítia ani zodpovednosť.“* (PEP 2007-2013, 21)

Úloha č. 3

Pre prípad potreby tu je príbeh z knihy Genezis (v rozumne skrótenej podobe):

⁴ V tom čase, keď Pán, Boh urobil zem a nebo, ⁵ nebolo ešte na zemi nijaké poľné krovie a nepučala ešte ani poľná tráva, lebo Pán, Boh, nedal pršať na zem a nebolo ani človeka, ktorý by obrábal zem ⁶ a privádzal na zem vodu (kanálov) a zavlažoval celý povrch zeme. ⁷ Vtedy Pán, Boh, utvoril z hlíny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou. ⁸ Potom Pán, Boh, vysadil na východe, v Edene, raj a tam umiestnil človeka, ktorého utvoril. ⁹ A Pán, Boh, dal vyrásť zo zeme stromom všetkých druhov, na pohľad krásnym a na jedenie chutným, i stromu života v strede raja a stromu poznania dobra a zla. ¹⁰ Z Edenu vytekala rieka, ktorá mala zavlažovať raj, a rozdeľovala sa odtiaľ a tvorila štyri toky. ... ¹⁵ I vzal Pán, Boh, človeka a umiestnil ho v raji Edenu, aby ho obrábal a strážil. ¹⁶ A Pán, Boh, prikázal človekovi: "Zo všetkých stromov raja môžeš jesť. ¹⁷ Zo stromu poznania dobra a zla však nejedz! Lebo v deň, keď by si z neho jedol, istotne zomrieš." ... ¹ No had bol ľstivejší ako všetky poľné zvieratá, ktoré urobil Pán, Boh, a vravel žene: "Naozaj povedal Boh: "Nesmiete jesť z nijakého rajského stromu!"?" ² Žena odpovedala hadovi: "Z ovocia rajských stromov môžeme jesť, ³ ale o ovocí stromu, ktorý je v strede raja, nám Boh povedal: "Nejedzte z neho, ani sa ho nedotýkajte, aby ste nezomreli!"" ⁴ - Tu povedal had žene: "Nie, nezomriete, ⁵ ale Boh vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči a vy budete ako Boh, budete poznať dobro a zlo." - ⁶ A žena videla, že strom je na jedenie chutný, na pohľad krásny a na poznanie vábivý, nuž vzala z jeho ovocia a jedla, dala aj svojmu mužovi, čo bol s ňou, a on tiež jedol. ⁷ I otvorili sa obom oči a spoznali, že sú nahí. Zošili figové listy a urobili si zásterky. ⁸ A potom, keď počuli hlas Pána, Boha, ktorý sa za denného vánku prechádzal po záhrade, skryl sa Adam i jeho žena pred Pánom, Bohom, medzi stromami záhrady. ⁹ I zavolať Pán, Boh, Adama a povedal mu: "Kde si?" ¹⁰ On odpovedal: "Počul som tvoj hlas v záhrade, nuž bál som sa, lebo som nahý, a preto som sa skryl." ¹¹ Vravel mu: "Kto ťa upozornil, že si nahý?! Jedol si azda zo stromu, z ktorého som ti jesť zakázal?!" ¹² Adam odpovedal: "Žena, ktorú si mi dal na pomoc, tá mi dala zo stromu a ja som jedol." ¹³ Potom povedal Pán, Boh, žene: "Prečo si to urobila?!" A ona odpovedala: "Had ma naviedol, i jedla som." ¹⁴ Tu povedal Pán, Boh, hadovi: "Preto, že si to urobil, prekliaty budeš medzi všetkým dobytkom a medzi všetkou poľnou zverou! Na bruchu sa budeš plaziť a prach zeme hltáť po celý svoj život! ¹⁵ Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom, ono ti rozšliape hlavu a ty mu zraníš päť." ¹⁶ Žene povedal: "Veľmi rozmnožím tvoje trápenia a ťarchavosť; v bolesti budeš rodiť deti a hoci budeš po mužovi túžiť, on bude vládnuť nad tebou." ¹⁷ A Adamovi povedal: "Preto, že si počúval hlas svojej ženy a jedol si zo stromu, o ktorom som ti prikázal: "Nesmieš z neho jesť!", nech je prekliata zem pre teba; s námahou sa z nej budeš živiť po všetky dni svojho života. ¹⁸ Trnie a bodľacie ti bude rodiť a ty budeš jesť poľné byliny. ¹⁹ V pote svojej tváre budeš jesť svoj chlieb, kým sa nevrátiš do zeme, z ktorej si bol vzatý, lebo prach si a na prach sa obrátiš!" ²⁰ Adam nazval svoju ženu menom Eva (Život), lebo sa stala matkou všetkých žijúcich. ²¹ Pán, Boh, urobil Adamovi a jeho žene kožený odev a obliekol ich. ²²

Potom im Pán, Boh, povedal: "Hľa, človek sa stal ako jeden z nás! Poznal dobro i zlo. Len aby teraz nenačialhol svoju ruku po strome života a nejedol a nežil naveky!" ²³ A Pán, Boh, ho vykázal z raja Edenu, aby obrábal zem, z ktorej bol vzatý.

Bonusová úloha

Na obraze je, samozrejme, **sv. Juraj, patrón rytierov, vojakov, ale aj skautov a skautiek**.

Najznámejšiu legendu o sv. Jurajovi zachytáva „Legenda aurea“ (Zlatá legenda – zhruba z rokov 1260 až 1275) od Jakuba de Voragine. Podľa nej Juraj pochádzal zo vznešenej rodiny a stal sa rímskym vojakom. Pri meste Silene v Líbyi (Afrika) sa usídlil drak, ktorý ohrozoval miestnych obyvateľov. Na uzmiernenie mu obetovali ovce a neskôr aj ľudské obete. Keď padol lós na dcéru panovníka, predstúpila pred draka v svadobných šatách. Juraj, ktorý sa dopyčul o drakovi, sa rozhodol bojovať s ním. Prežehnal sa znamením kríža a pustil sa do boja s drakom, ktorému kopijou spôsobil hlbokú ranu. Princeznin svadobný podväzok potom použil ako obojok a doviedol draka do mesta. Tam vyzval ľudí, aby prijali kresťanstvo a nechali sa pokrstiť, potom vraj draka zabije. Legenda hovorí o jeho ďalšom živote to, že sa vzoprel cisárovi Dioklecianovi, ktorý v roku 303 nariadil systematické prenasledovanie kresťanov. Juraja, ktorý sa priznal ku kresťanskej viere, označili za zradcu, bol mučený a popravený. Historicky isté je, že Juraj sa narodil v Kappadocii (v Turecku) a zomrel okolo roku 305 v Palestíne. Odtiaľ v stredoveku rozšírili jeho kult križiari po Európe, kde bol značne spopularizovaný a uctievaný ako jeden zo štrnástich Kristových pomocníkov v núdzi, najmä ako patrón rytierov, predovšetkým rytierov ducha, vojakov, remeselníkov vyrábajúcich zbroj, sedlárov, roľníkov i domácich zvierat, pútníkov, skautov. Je ochrancom na cestách, je vzývaný v pokušeniach, za zlého počasia a je ochrancom proti moru. Je hlavným patrónom Anglicka. Liturgický sviatok má 24. apríla.

P.S.: Ak je to vhodné, môžete jeho sviatok doma zvlášť osláviť a využiť na účely tejto prípravy!

P.P.S.: Legenda má v sebe mocnú symboliku. Juraj môže byť symbolom Krista, princezná symbolom jeho nevesty, Cirkvi a drak Satana. Rozpráva tak príbeh o Kristovi, ktorý ako mocný bojovník zachraňuje ľudstvo z moci Diabla, ktorý ho nivočí. Zaujímavá je aj osobná symbolika: Juraj ako kresťan, ktorý zápasí s Drakom (resp. Hadom – porov. Genézis – čiže Satanom), aby získal krásnu pannu, symbolizujúcu súčasne vieru, spásu i Cirkev, v ktorej sa jedno i druhé stretá. Mučenícka smrť sv. Juraja (radšej zomrel, než by opustil Krista) bola v reálnom živote stelesnením a jeho osobným naplnením tejto legendy o víťazstve nad Diablom (porov. „2. spôsob boja“ z predchádzajúcich pracovných zošitov!).

Verím v Ježiša Krista

- **EVANJELIUM** – (grécky *eu-angelion*, dobré, radostné posolstvo) je to v prvom rade **radostná zvesť o tom, že Boh nám ponúka ADOPTÍVNE SYNOVSTVO**. Ponúka nám, aby sme boli rovnakí, ako Jeho Syn Ježiš Kristus. Pozýva nás, aby sme zanechali všetko zlo a aby sme prišli bývať k Nemu, do Neba a tam s Ním boli navždy šťastní a blažení tak, ako je blažený a šťastný On so svojim Synom i Svätým Duchom.
- **UVERIŤ** – (grécky *pisteuó*, hebrejsky *amaná*) znamená **rozhodnúť sa tejto nádhernej zvesti úplne a bezvýhradne dôverovať**. Znamená to odteraz celý svoj život, svoje konanie, správanie sa, všetko postaviť na istote a fakte, že práve MY sme boli Bohom vybraní a povolani, aby sme sa stali Jeho synmi (dcérami), aby sme opustili svoj doterajší spôsob života, zvolili si za svoju novú vlasť Nebo (porov. Filipanom 3,20; Hebrejom 11,13–14) a žili s Ním navždy v Jeho nebeskom sídle!

O tomto bezvýhradnom, radikálnom rozmere kresťanskej viery hovorí aj Katechizmus Katolíckej cirkvi v bode 143: „*Vierou človek úplne podriadiť Bohu svoj rozum a svoju vôľu. Celou svojou bytosťou dáva súhlas Bohu, ktorý zjavuje. Túto odpoveď človeka Bohu, ktorý zjavuje, nazýva Sväté písmo „poslušnosťou viery“.*“ Je to logické – bez tejto bezvýhradnosti nikdy nenaberieme odvahu sadnúť si do tohto „Ježišovho fúrika“. Budeme Ho uctievať, obdivovať Ho, klaňať sa Mu, oslavovať Ho na bohoslužbách, vzývať Ho v modlitbách – ale nikdy nie nasledovať...

- **KAJAJTE SA** – (grécky *meta-noiete*, zmeňte svoje myslenie) znamená to **odteraz zmeniť celý svoj spôsob myslenia, spôsob videnia sveta, spôsob hodnotenia toho, čo je dôležité a čo vedľajšie, čo je vzácne a čo bezcenné**. Zmeniť myslenie znamená, že odteraz budeme na všetko hľadiť a všetko hodnotiť len z jediného jedného hľadiska: prospieva to mojej ambícii osvojiť si Božie synovstvo, alebo nie? Vzdáľuje ma to od zla a pripodobňuje Bohu, alebo nie? Prehlbuje to moju jednotu s Kristom, alebo nie? Metanoia – to je podstata kresťanskej praxe a ako samo kresťanstvo, aj ona je krajne radikálna – pretože odpovedá na rovnako radikálnu, krajnú a nevídanú ponuku Boha človekovi: zbožštenie človeka v Bohu!

Verím v Katolícku cirkev

Ak máme s ostatnými kresťanmi rovnakého a jediného Otca – toho, ktorý je v Nebi (porov. Matúš 23,9) – potom navzájom nemôžeme byť nič iné, než skutočná a opravdivá RODINA, v ktorej sme skutoční a opravdiví súrodenci!!! Skutočné kresťanstvo nie je možné žiť bez tohto vzťahu k ostatným kresťanom ako k najbližšej rodine, ako ku skutočným súrodencom, skutočným pokrvným. Viera v Evanjelium

vytvára medzi nami úplne nové príbuzenské a rodinné vzťahy, než v ktorých sme žili doteraz, vzťahy založené na Bohu (porov. 2 Korint'anom 2,16–17).

- KKC 1: Nekonečne dokonalý a sám v sebe blažený Boh podľa číro dobrotivého rozhodnutia slobodne stvoril človeka, aby mu dal účasť na svojom blaženom živote. Preto je v každom čase a na každom mieste blízky človeku. Volá ho a pomáha mu, aby ho hľadal, poznával a zo všetkých síl miloval. **Všetkých ľudí, rozdelených a rozptýlených hriechom, zvoláva do jednoty svojej rodiny, ktorou je Cirkev.** Aby to uskutočnil, poslal v plnosti času svojho Syna ako Vykupiteľa a Spasiteľa. V ňom a skrze neho volá ľudí, aby sa v Duchu Svätom stali jeho adoptovanými deťmi, a teda aj dedičmi jeho blaženého života.
- KKC 759: „Večný Otec z úplne slobodného a tajomného rozhodnutia svojej múdrosti a dobroty stvoril celý svet a rozhodol, že ľudí pozdvihne k účasti na Božom živote,“ ku ktorému pozýva vo svojom Synovi všetkých ľudí. **„Stanovil však, že tých, čo veria v Krista, zhromaždí vo svätej Cirkvi.“** Táto „Božia rodina“ sa utvára a postupne uskutočňuje v priebehu ľudských dejín podľa Otcovho plánu: a vskutku, Cirkev, „naznačená v predobrazoch už od počiatku sveta, obdivuhodne pripravovaná v dejinách izraelského ľudu a v Starej zmluve a založená v posledných časoch, bola zjavená vyliatím Ducha a na konci vekov bude slávne zavŕšená“.
- KKC 764: „A toto kráľovstvo žiari ľuďom v Kristovom slove, v jeho skutkoch a prítomnosti.“ Prijat' Ježišovo slovo znamená „prijat' samo kráľovstvo“. **Zárodkom a počiatkom Kráľovstva je „maličké stádo“ (Lk 12,32) tých, ktorých Ježiš prišiel zavolať okolo seba. On sám je ich pastierom. Oni tvoria pravú Ježišovu rodinu.** Tých, čo takto zhromaždil okolo seba, naučil nový „spôsob konania“, ale aj ich vlastnú modlitbu. + KKC 765: Pán Ježiš dal svojmu spoločenstvu štruktúru, ktorá bude trvať až do úplného zavŕšenia Kráľovstva. Je to predovšetkým ustanovenie Dvanástich s Petrom ako ich hlavou. Keďže predstavujú dvanásť kmeňov Izraela, sú základnými kameňmi nového Jeruzalema. Dvanásti a iní učeníci majú účasť na Kristovom poslaní, na jeho moci, ale aj na jeho údele. Všetkými týmito činmi Kristus pripravuje a buduje svoju Cirkev.

Slúžiť Kristovi v Cirkvi

Porov. napríklad text Pastoračného plánu Katolíckej cirkvi na Slovensku na roky 2007 až 2013:

„Práve preto sme sa rozhodli zamerať všetko naše konanie na to, aby sme ním dokázali sprostredkovať Božiu lásku dnešnému človeku. Cesta, na ktorú pritom chceme vykročiť, je nová evanjelizácia. ... Sme presvedčení, že toto je novodobý exodus, ku ktorému je povolaná naša Cirkev na Slovensku, aby mohla sprevádzať človeka na ceste k plnosti kresťanského života. Uskutočniť ho je však možné jedine prostredníctvom

zrelých spoločenstiev veriacich, formovaných na apoštolát medzi tými, ktorí o evanjeliu Ježiša Krista nepočuli, alebo natoľko povrchné či skreslene, že sa ním necítia oslovení. ... Nová evanjelizácia, na ktorú sme vyzvaní, sa už zameriava nielen na nepokrstených, ale predovšetkým na nepraktizujúcich pokrstených. Jej nositeľom je zrelé spoločenstvo, zložené z kňazov, rehoľníkov a laikov. ... Odovzdávanie viery v súčasnosti predpokladá, že nová evanjelizácia nie je vecou špecialistov, ale sa má prežívať ako každodenné úsilie kresťanských spoločenstiev a skupín. ... Kľúčovou úlohou kňaza je vytvorenie spoločenstva (resp. viacerých spoločenstiev) a náležité duchovné sprevádzanie tých, ktorí sa zapájajú do apoštolátu a budovanie vzťahov medzi nimi navzájom resp. zapojenie už existujúcich spoločenstiev, reholí, hnutí a terciárov do života farnosti. Prirodzene vytvárané skupiny by mali postupne dozrievať tak, aby sa stali otvorenými spoločenstvami pri evanjelizácii a uvádzaní do kresťanského života. ... Farnosť je osobitným miestom, kde sa uskutočňuje Cirkev. Snaha o novú evanjelizáciu musí byť zameraná na obnovu farnosti ako spoločenstva, ktoré ohlasuje, slávi a svedčí o evanjeliu lásky. Smerujeme k modelu farského spoločenstva, ktoré nie je iba miestom služby, kultu a náhodných stretnutí, ale konkrétnej skúsenosti viery a lásky, s misionárskym dynamizmom a silou evanjeliového svedectva. Ide o model farnosti ako spoločenstva, v ktorom kňazi a laici spolupracujú podľa chariziem a služby vlastnej každému jednému. Tu sa odohráva praktický každodenný život veriaceho človeka, jeho stretnutie s Kristom, s ostatnými veriacimi a takisto s neveriacimi.“

(PEP 2007 – 2013, 18 – 27)

Pracovný zošit č. 7

SPOVEĎ – priebeh

PRIVÍTANIE KAJÚCNIKA

1. Keď kajúcnik prichádza vyznať svoje hriechy, kňaz ho láskavo prijme a primerane pozdraví. Kajúcnik sa prežehná. Podľa okolností sa môže prežehnáť aj kňaz.

V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

2. Kňaz povzbudí kajúcnika k dôvere v Boha takto alebo podobne:

Nech ti pomáha Boh, ktorý zažiaril v našich srdciach, aby si opravdivo spoznal svoje hriechy a jeho milosrdenstvo.

Kajúcnik odpovie: **Amen.**

3. Podľa okolností kňaz číta alebo spamäti hovorí nejaký text z Písma, ktorý ohlasuje Božie milosrdenstvo a nabáda človeka, aby sa obrátil.

VYZNANIE HRIECHOV A PRIJATIE ÚKONU POKÁNIA

4. Kde je taký zvyk, kajúcnik najprv povie formulu všeobecného vyznania a potom vyznáva svoje hriechy:

Spovedám sa Pánu Bohu i vám, (duchovný) otče, že som od poslednej spovede spáchal tieto hriechy:

Alebo:

Vyznávam všemohúcemu Bohu i vám, duchovný otče, že som veľa hrešil myšlienkami, slovami, skutkami a zanedbávaním dobrého.

5. Kňaz podľa potreby pomáha kajúcnikovi, aby vykonal úplnú spoveď. Poskytne mu dobré rady, povzbudí ho k dokonalej ľútosti nad hriechmi a pripomenie mu, že kresťan sa prostredníctvom sviatosti pokánia obnovuje vo veľkonočnom tajomstve tým, že umiera a vstáva s Kristom.

6. Napokon mu určí úkon pokánia, ktorý kajúcnik prijíma ako zadost'učinenie za hriechy a ako prostriedok na nápravu života.

7. Kňaz má dbať na to, aby sa vo všetkom prispôbil situácii kajúcnika, a to tak v spôsobe reči, ako aj pri poskytovaní rád.

MODLITBA KAJÚCNIKA

8. Potom kňaz vyzve kajúcnika, aby prejavil dokonalú ľútosť. Kajúcnik to urobí takto alebo podobne:

Môj Bože, z celého srdca ľutujem, že som konal zlo a zanedbával dobro, lebo

**hriechom som urazil teba, najvyššie dobro, ktoré mám nadovšetko milovať.
Pevne si zaumieňujem, že s tvojou pomocou budem konať pokánie, chrániť
sa hriechu a vyhýbať sa príležitosti hrešiť.**

(Kajúcnik to môže urobiť aj vlastnými slovami. Uvedené texty slúžia viac na inšpiráciu, než na to, aby si človek nevyhnutne jeden z nich osvojil a už vôbec nie na to, aby sa z nich stala básnička, ktorú potom pri spovedi iba odrecitujeme, či dokonca prečítame s modlitebnej knižky! Takže máme dve možnosti: alebo sa vnútorne stotožníme s textom žalmu, alebo iným textom Biblie, či jestvujúcim textom liturgie a ním vyjadríme to, čo vo vnútri cítime: ľútosť, lásku, túžbu obrátiť sa; alebo to vyjadríme sami, vlastnými slovami – celkom tak, ako keď sa ospravedlňujeme a prosíme o odpustenie rodičov, manžela, manželku, zradeného priateľa...)

ROZHREŠENIE

9. Potom kňaz vystrie ruky (alebo aspoň pravú ruku) nad hlavu kajúcnika a hovorí:

Milosrdný Boh Otec, ktorý smrťou a zmŕtvychvstaním svojho Syna zmieril svet so sebou a zoslal Ducha Svätého na odpustenie hriechov, nech ti službou Cirkvi udelí odpustenie a pokoj.

**A JA ŤA ROZHREŠUJEM OD TVOJICH HRIECHOV V MENE OTCA I SYNA ✠
I DUCHA SVÄTÉHO.**

Kajúcnik odpovie: **Amen.**

POĎAKOVANIE PÁNOVI A PREPUSTENIE KAJÚCNIKA

10. Po rozhrešení kňaz pokračuje:

Ďakujte Pánovi, lebo je dobrý,...

Kajúcnik odpovie:

Lebo jeho milosrdenstvo trvá naveky.

Napokon kňaz prepustí uzmiereného kajúcnika slovami:

Pán Ježiš ti odpustil hriechy. Chod' v pokoji.

Z PASTORAČNÝCH DÔVODOV MOŽNO VYNECHAŤ...

...(napríklad keď je kajúcnikov veľa) – a aj sa v praxi zvyčajne vynecháva: 1. Privítanie; 2. Povzbudenie; 3. Čítanie Božieho slova

Sviatosť pokánia potom prebieha nasledovne: *príchod, prežehnanie, vyznanie hriechov, pár slov od kňaza, prijatie úkonu kajúcnosti (skutku pokánia, ľudovo niekedy „pokuty“), modlitba kajúcnika, rozhrešenie, prepustenie kajúcnika a odchod.*

OMŠA – priebeh a obrad

Zmluva na Sinaji	Svätá omša
„Potom Mojžiš a Áron išli a vraveli faraónovi: 'Toto ti odkazuje Pán, Boh Izraela: "Prepusť môj ľud, aby mi na púšti pripravil slávnosť!"'“ Faraón však odvetil: 'Kto je Pán, aby som ho počúval a prepustil Izrael? Pána nepoznám a Izrael neprepustím!'“ (Ex 4,1n)	Príchod do kostola
„A Pán opäť hovoril Mojžišovi: 'Hľa, ja prídem k tebe v hustom mraku, aby ľud počul, keď sa s tebou rozprávam, a aby ti veril naveky.' Mojžiš oznámil slová ľudu Pánovi. A Pán povedal Mojžišovi: 'Chod' k ľudu a postaraj sa o ich posvätenie dnes a zajtra! Aj šaty nech si vyperú. Nech sa pripravia na tretí deň, lebo na tretí deň zostúpi Pán pred očami všetkého ľudu na vrch Sinaj.'“ (Exodus 19,9-11)	Úkon kajúcnosti („Vyznávam Všemohúcemu Bohu...“, resp. „Zmiluje sa nad nami, Pane...“)
„Vrch Sinaj bol celkom zahalený v dyme, lebo Pán zostúpil naň v ohni, a dym vystupoval z neho ako z pece. Celý vrch sa hrozne triasol. Zvuk rohu bol čoraz silnejší. Mojžiš hovoril a Pán mu odpovedal v hrmení.“ (Ex 19,18n)	Kyrie („Pane, zmiluje sa!“) Glória („Sláva Bohu na výsostiach“)
„Potom povedal Mojžišovi: 'Vystúp k Pánovi ty, Áron, Nadab, Abiu a sedemdesiat zo starších Izraela a budete sa klaňať z diaľky! Len sám Mojžiš sa priblíži k Pánovi, oni sa nepriblížia, ani ľud nevystúpi s ním!'“ Potom Mojžiš prišiel a rozpovedal ľudu všetky Pánove slová, totiž všetky ustanovenia...“ (Exodus 24:1-3)	Bohoslužba slova – čítania z Písma Svätého a homília (čiže kázeň)
„...a všetok ľud jednohlasne odpovedal: 'Všetko, čo hovoril Pán, splníme!'“ Potom Mojžiš všetky Pánove slová napísal.“ (Exodus 24:3-4)	Krédo (vyznanie viery) Spoločné modlitby veriacich
„Keď ráno vstal, postavil pred vrchom oltár ... Nato dal izraelským mládencom	Obetovanie Premenenie („Toto je moje Telo...“;

<p><i>rozkaz, aby pripravili pre Pána zápalnú obetu a na pokojnú obetu zabili býčky. Tu vzal Mojžiš polovicu krvi a nalial ju do obetnej misky a druhú polovicu krvi vylial na oltár. ... Mojžiš vzal krv, pokropil ňou ľud a povedal: "Hľa, toto je krv zmluvy, ktorú Pán uzavrel s vami na základe všetkých týchto slov!" (Exodus 24:4-8)</i></p>	<p>„Toto je moja Krv...“)</p>
<p><i>„Potom Mojžiš, Áron, Nadab, Abiu a sedemdesiat starších z Izraela vystúpili hore a tu videli Izraelovho Boha. Pod jeho nohami bolo čosi ako plocha zo zafírových dlaždíc a lesklo sa to ako samo nebo. A on nevystrel ruku proti vyvoleným Izraelitom. Mohli hľadiet' na Boha. Potom jedli a pili (z obetovaného).“ (Exodus 24:9-11)</i></p>	<p>Sväté prijímanie</p>

Sväté prijímanie „technicky“

- **Postavíš sa do radu na sv. prijímanie.**
- Keď na Teba príde rad, postav sa **dostatočne blízko ku kňazovi.**
- **Kňaz Ti ukáže Ježišovo Telo a povie: „TELO KRISTOVO.“** Je to slávnostné oznámenie, že Ti ponúka skutočné živé Telo Ježiša Krista.
- Telo Ježiša Krista môže prijať iba veriaci kresťan – preto **na tieto slová kňaza odpovieš jasne a nahlas: „AMEN!“** – toto hebrejské slovo znamená v preklade „Naozaj je to tak!“. Je to Tvoje vyznanie viery v Ježiša Krista, ktorý je v premenenom Chlebe skutočne prítomný.
- **Potom otvoríš ústa a kúsoček vysunieš jazyk** – asi tak 1 cm za dolné zuby, tak, aby sa Ti dotkol spodnej pery, pričom sa stále spodnou časťou opiera o spodný rad zubov...
- ...a kňaz Ti na jazyk položí Kristovo Telo.
- Z úcty sa Telo Kristovo nepohryzie ako bežné jedlo, ale **necháme ho, aby sa nám trochu rozpustilo na jazyku a potom ho prehltáme.**
- Keď sa vrátiš na svoje miesto, **sadni si** (nemusíš kľáčať, ako je to niekde zvykom) a **využi tieto jedinečné chvíľky na spočinutie v dôvernóm spoločenstve s Ježišom**, ktorý je v tom okamihu v Tebe prítomný nielen Duchom, ale aj svojim Telom!

Záverečná schéma

Pokúste sa všetko, čo ste doteraz s dieťaťom spoznali, zhrnúť do **nasledovnej schémy**:

- **Ježiš** nám v Evanjeliu ponúka svoje **priateľstvo**.
- Prijatí túto ponuku znamená uzatvoriť s Ježišom **Zmluvu**, v ktorej:
  - **JEŽIŠ** sa zaviazal, že bude našim priateľom a navždy s Ním budeme môcť žiť vzrušujúci život Božích rytierov a dám: už tu, na zemi, a potom v Nebi;...
  - ... a **MY** sa zaväzujeme, že sa Mu staneme podobní, budeme Ho napodobňovať a budeme sa od Neho učiť byť a žiť ako On.
- Túto Zmluvu s Ježišom uzatvoríme tým, že zložíme **KRSTNÝ SLUB**.
- Zložením krstného sľubu sa stávame **súčasťou Ježišovej rodiny** Jeho bratov a sestier – **Cirkvi**. V našom meste sa táto Cirkev nazýva „**farnosť**“ a združuje všetkých ľudí, ktorí chcú žiť ako Ježiš a navzájom sa k sebe správajú ako skutoční súrodenci, ako bratia a sestry, ktorí majú jediného spoločného Otca v Nebi. Prvé sväté prijímanie je akoby **PRIHLÁSENÍM SA do tejto rodiny**.
- **Po prvom svätom prijímaní** sa od nás očakáva, že sa začneme učiť v tejto novej rodine žiť (slúžia na to rôzne stretká, aktivity, spoločenstvá,...) a hlavne:
  - Podieľať sa na jej hlavnom poslaní, ktorým je **SLÚŽIŤ JEŽIŠOVI** – čiže pomáhať Mu v tom, aby sa svet stával stále lepším a lepším a aby sa stále viac ľudí stávalo Jeho priateľmi a našimi bratmi a sestrami vo veľkej rodine Katolíckej Cirkvi;
  - Zúčastňovať sa na „**LITURGICKÝCH ÚKONCH**“ – čiže hlavne svätej omši v nedeľu, ale aj inokedy, ak sa nám dá.
- **SVÄTÁ OMŠA** je:
  - **OSLAVOVANÍM A POTVRDZOVANÍM** našej Zmluvy s Ježišom. Samotné sv. **prijímanie** je hostinou („banketom“ ☺), ktorým toto potvrdenie Zmluvy završujeme (podobne ako slávnostná večera po uzatvorení nejakej medzištátnej zmluvy, alebo svadobná hostina po tom, čo manželia uzatvorili manželskú zmluvu).
  - Radostným **STRETNUTÍM BOŽEJ RODINY** – farnosti
  - **SV. PRIJÍMANIE** je okamih sv. omše, kedy prijímame **skutočného Telo Ježiša Krista** – a teda Jeho samého. Pri sv. omši sa totiž chlieb a víno **premenia na Ježiša a na Jeho Krv**. Navonok síce stále vyzerajú ako chlieb a víno (aby sme ich mohli vo sv. prijímaní prijať), je to už ale **skutočný a živý Ježiš, prichádzajúci k nám v tejto podobe**.
- **ZMLUVU s Ježišom môžeme aj porušiť**. Deje sa tak:
  - V **ŤAŽKOM HRIECHU**, kedy vedome a dobrovoľne sa rozhodneme konať inak, než sme sa v Zmluve zaviazali. Ťažký hriech Zmluvu medzi nami a Ježišom úplne **zruší**. Viac jej niet, neplatí už. Vypovedali sme ju!
  - V **ĽAHKOM HRIECHU**, kedy sa usilujeme plniť Zmluvu čo najlepšie, ale napriek snahe sa nám to úplne nepodarí. Ľahký hriech Zmluvu s Ježišom neruší, ale oslabuje ju – a ak by sme s ním nič nerobili a ďalej sa ho dopúšťali, nakoniec by ju zrušil úplne!
- **Ak ťažkým hriechom zrušíme Zmluvu s Ježišom, NEMÔŽEME JU UŽ VIAC OSLAVOVAŤ** vo sv. omši a sv. prijímaní. Preto na sv. omši môžeme byť len ako diváci a nemôžeme ísť na hostinu sv. prijímania.
- Ak chceme **OBNOVIŤ ZMLUVU** s Ježišom, musíme tak urobiť vo **SV. SPOVEDI** (čiže sviatosti pokánia). Aby bola svätá spoveď platná, musíme:
  - **VYZNAŤ** všetky ťažké hriechy a je dobré vyznať aj tie ľahké
  - **OLUTOVAŤ ICH**, čo znamená pevné rozhodnutie viac ich nekonať (a aj to skutočne urobiť). Nazýva sa to aj „pokáním“, čiže **obrátením, zmenou života**.
  - Ak treba, **NAPRAVIŤ ŠKODU**, ktorú sme hriechmi spôsobili iným ľuďom.

DÔRAZ JE NA POCHOPENIE!

Cirkevné právo o pripravenosti dieťaťa na 1. sv. prijímanie hovorí:

„Aby sa najsvätejšia Eucharistia mohla vysluhovať deťom, vyžadujú sa od nich dostačujúce vedomosti a dôkladná príprava, tak aby primerane svojim schopnostiam chápali Kristovo tajomstvo a s vierou a nábožne mohli prijať Pánovo telo.“

(c. 913 § 1 CIC)

Overte si preto u Vášho dieťaťa nasledovné:

- **VEDOMOSTI:** Vaše dieťa má vedomosti, obsiahnuté v záverečnej schéme z predchádzajúcej strany
- **POCHOPENIE:** Vaše dieťa tieto vedomosti nielen má, ale týmto vedomostiam aj rozumie, sú mu jasné, osvojilo si ich a vie ich vlastnými slovami povedať a vysvetliť.

Nemôže sa teda stať, že napríklad na záverečnom rozhovore mu budete musieť napovedať (to sa ani nesmie ☺!), alebo budete hovoriť „Ale doma to vedel, ešte včera nám to hovoril, ale viete, dnes je taký nervózny...“ ☺

Požiadavka „pochopiť“ znamená, že daná vec je dieťaťu tak jasná, ako trebárs to, *kde doma nájde maslo a chlieb a čo musí urobiť, ak si chce maslo na chlieb natrieť a dať si ho na večeru.* Rovnako je potrebné, aby Vaše dieťa malo tak isto samozrejme osvojené veci, ktoré ste spoločne preberali, rozumelo im, chápalo ich, chápalo, čo to pre neho znamená, aby to bolo pre neho niečo úplne samozrejmé a vedelo to bez problémov vlastnými slovami *vysvetliť*, hoc' by aj malo tú najväčšiu trému na svete... ☺

- **S VIEROU A NÁBOŽNE** – čiže aby dieťa aj v sebe naozaj malo svoje vlastné a skutočné rozhodnutie, že sa chce na túto cestu vydať a už na tom aj skutočne pracuje: zúčastňuje sa už na sv. omšiach, možno už miništruje, alebo chodí do spevokolu, chodí na detské stretnutia vo farnosti, alebo na eRko a podobne...

NEZABUDNITE!

- Po skončení posledného siedmeho pracovného zošita si na fare dohodnite termín záverečného rozhovoru, na ktorý prídete spoločne s dieťaťom a na ktorom si preveríme, nakoľko Vaše dieťa dané veci naozaj *chápe* a nakoľko je naozaj *rozhodnuté* stať sa naplno kresťanom!
- Na rozhovor doneste KONTROLNÝ ZOZNAM, vyplnený a potvrdený Vaším podpisom a, samozrejme, posledný siedmy pracovný zošit!